

give Kampen. Med Hensyn til dette Spørgsmaal staaer Landstinget, for at gjentage det, efter min Opfattelse fuldkommen frit. Naar jeg har dvælet saalænge ved dette Spørgsmaal, uagtet det er blevet berørt allerede af den ærede foregaaende Taler, saa er det, fordi det — af Grunde, som jeg ikke behøver at fremhæve — er vigtigt, at det fremlyser, at det egentlig er en Kamp mellem Folkethinget og Regjeringen, hvori Landstinget har sluttet sig til Regjeringen, men ikke en Strid mellem Folkethinget og Landstinget som saadant, hvorom det har været Tale. Den Stilling, som Regjeringen har indtaget til hele den foreliggende Sag, har ogsaa for mig havt stor Betydning. Thi vel er det ligesom en Selvfølge, at jeg for mit personlige Vedkommende ikke har kunnet føle mig opbygget af den Form, hvorunder det nu afgaaende Ministerium fra Først af blev til — hvortil Tanken nu ganske naturlig maa vende tilbage, fordi det er et af de stærkeste og interessanteste Træk af Historiens Troni, af den dybe Humor, der i store og smaa Forhold tidt kan gaae igjennem Livets Alvor, at Ministeriet Frijs er faldet for den samme Haand, som i sin Tid holdt det under Daaben, i Dvereenstemmelse med Sætningen: per quod quis peccat, per idem punitur et idem —, men fire Aars Erfaring har desuagtet vist mig, at jeg med god Samvittighed og Dverbeviisning i mangfoldige Sager har kunnet yde dette Ministerium min ringe Understøttelse, idet jeg har fundet, at det i mange Ting har havt Retten paa sin Side, og idet jeg derhos har maattet ansee det for gavnligt og ønskeligt for vort Fædreland, at dette Ministerium var til og stod fast. Og navnlig gjælder dette da i allerhøieste Grad med Hensyn til et enkelt Punkt, som jeg anseer for dets bedste Bedrift, nemlig Hærlovens Tilblivelse og dens dygtige Gjennemførelse, og jeg maa saameget mere lægge Vægt derpaa nu, som det jo netop er Spørgsmaal vedrørende Hærlovens Gjennemførelse, hvorom der har været Strid, og som have medført dets Fald. Men, bortset fra Ministeriets Stilling til Sagen, saa har jeg allerede ved Finantslovsforlagets tidligere Behandling her lagt for Dagen, at jeg har en

stærk og inderlig Dverbeviisning om det høist Ønskelige i, at vi ikke vige tilbage for Noget, der vel ikke er en ligesom juridisk Nødvendighed, men som dog hører med til Hærlovens loyale Udførelse, til en rigtig og correct Gjennemførelse af dens Tanke. Og, enten man nu kalder mig forskruet eller fjollet — med uopdragne Personer maa man ikke være neteregnende med Hensyn til Udtryksmaaden — saa vedstaaer jeg endnu den Dverbeviisning, at det er meget beklageligt og en virkelig Svækkelse, ikke saameget af vor egentlige Forsvarstyrke som i politisk Henseende, i Henseende til Fastholdelsen af den Alvor og dybe Betydning, der ligger til Grund for Hærloven og for de dertil givne Bevillinger baade af Penge og Mandskab, at man i det andet Ting er vegen tilbage for Noget, hvormed ganske vist ikke dens Virksomhed staaer og falder, men som paa den anden Side dog vilde være et ikke uvigtigt Bidrag med Hensyn til dens Brugbarhed under Eventualiteter, hvorover vi ikke ere Herrer, og som kunne komme, for Noget drømmer derom. Jeg vilde derfor, aldeles affeet fra mit Dnske om at støtte Ministeriet, og aldeles affeet fra de Betænkeligheder, som jeg vilde have været ved at svigte det i et Spørgsmaal, paa hvilket dette efter sine egne Udtalelser lagde den allerstørste Vægt, have stemt for de paagældende Ændringsforslag, fra hvem de end vare komne. Og under almindelige Forhold vilde jeg derfor ogsaa nu, da Finantslovsforlaget foreligger her til enefte Behandling, støtte de Ændringsforslag, der ere fremkomne fra den første ærede Taler (Madvig), for saaledes at holde det aabent, om det dog ikke endnu skulde være muligt at naae, hvad jeg baade i militair og især i moralsk og politisk Henseende anseer for et meget vigtigt Formaal.

Men det er jo kun altsom vist, at vi ikke befinde os under almindelige Forhold. I saa Henseende kan jeg baade i Realiteten og ogsaa med Hensyn til Motiveringens væsentligt henholde mig til den foregaaende ærede Talers Bemærkninger om, at det, som Sagerne nu staae, vil være rigtigst at vedtage Finantslovsforlaget, som det foreligger. Jeg vedkjender mig det Dnske, at denne efter min Mening